

ทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารของชาวมอญบางลำภู  
อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

Language attitude and language choice in communication of the Bang  
Lamphu Mon people, Ban Laem District, Phetchaburi Province

ศิวาพร พิรอด<sup>1</sup>/อุบลวรรณ สวนมาลี<sup>2</sup>/สุทธิพร สุสุทธิ<sup>3</sup>

Siwaporn Pirod<sup>1</sup>/Ubolwan Suanmalee<sup>2</sup>/Sutthiporn Susutthi<sup>3</sup>

<sup>1,2</sup>อาจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

<sup>1,2</sup>Lecturer of Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,  
Phetchaburi Rajabhat University

<sup>3</sup>นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

<sup>3</sup>Student of Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,  
Phetchaburi Rajabhat University

Corresponding author E-mail: [pirodsiwaporn@gmail.com](mailto:pirodsiwaporn@gmail.com)

(Received: September 24, 2024; Revised: October 25, 2025; Accepted: December 22, 2025)

### บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อภาษาไทยมาตรฐานและภาษามอญและการเลือกภาษาในการสื่อสารของชาวมอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ตามช่วงอายุ เก็บข้อมูลภาษาจากกลุ่มตัวอย่างชาวมอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ด้วยการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 60 คน ตามปัจจัยทางสังคมด้านอายุ แบ่งออกเป็น 3 ช่วงอายุ ได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 40 – 50 ปี ช่วงอายุระหว่าง 60 – 70 ปี และช่วงอายุระหว่าง 80 – 90 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถามให้เลือกตอบและการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ผลการวิจัยทัศนคติต่อภาษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ช่วงอายุมีทัศนคติทางบวกต่อภาษาไทยมาตรฐานและภาษามอญ ช่วงอายุระหว่าง 40 - 50 ปี มีค่าเฉลี่ยทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด ส่วนช่วงอายุระหว่าง 80 - 90 ปี มีค่าเฉลี่ยทัศนคติเชิงบวกต่อภาษามอญมากที่สุด ผลการวิจัยการเลือกภาษาในการสื่อสาร พบว่า ทั้ง 3 ช่วงอายุ เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการสื่อสารมากที่สุด รองลงมาคือภาษามอญ โดยช่วงอายุระหว่าง 40 - 50 ปี มีค่าเฉลี่ยการเลือกใช้ภาษามอญในการสื่อสารสูงกว่าอีก 2 ช่วงอายุ และกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ช่วงอายุเลือกใช้ 2 ภาษา คือ ภาษามอญบนภาษาไทยมาตรฐานน้อยที่สุด

คำสำคัญ: ทัศนคติต่อภาษา การเลือกภาษา มอญบางลำภู

### Abstract

This research aimed to study and compare the attitudes toward Standard Thai and Mon languages and language choice in communication among the Bang Lamphu Mon people, Ban Laem District, Phetchaburi Province, according to age range. The language data were collected from a sample group of

Bang Lamphu Mon people in Ban Laem District, Phetchaburi Province by purposive sampling, totaling 60 people, according to the social factor of age, divided into three age groups: 40–50 years old, 60–70 years old, and 80–90 years old. The instruments used for data collection were multiple-choice questionnaires and unstructured interviews. The results of the study on attitudes toward language found that the sample groups in all three age groups had positive attitudes toward Standard Thai and Mon languages. Those aged 40–50 years had the most positive average attitudes toward the Standard Thai language. Those aged 80–90 years had the most positive average attitudes toward the Mon language. The results of the study on language choice in communication found that all three age groups chose to use the Standard Thai language the most, followed by the Mon language. Those aged 40–50 years had a higher average choice of the Mon language in communication than the other two age groups. The sample groups in all three age groups chose to use two languages, Mon language mixed with Standard Thai language, the least.

**Keyword:** language attitude, language choice, Bang Lamphu Mon people

## บทนำ

ประเทศไทยเป็นดินแดนที่มีความหลากหลายทางภาษาและชาติพันธุ์ มีภาษาทั้งหมด 70 กลุ่มภาษา จัดอยู่ในตระกูลภาษา 5 ตระกูล ได้แก่ ไท ออสโตรเอเชียติก จีน-ทิเบต ม้ง-เมี่ยน และออสโตรเนเซียน ซึ่งกระจายอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของประเทศ (สุวิไล เปรมศรีรัตน์, 2549) ภาษามอญเป็นภาษาหนึ่งในตระกูลออสโตรเอเชียติก ซึ่งมีผู้พูดส่วนหนึ่งอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548: 37) โดยเฉพาะที่ตำบลบางครก อำเภอบ้านแหลม มีชาวมอญอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ตั้งแต่สมัยก่อน และยังเป็นตำบลที่มีชื่อเสียงด้านผ้าสไบมอญเป็นอย่างมาก จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มสไบมอญบางลำภู ดร.ธิตยา พูลเพ็ชร ชาวมอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ทำให้ทราบว่าประชากรชาวมอญบางลำภูในตำบลบางครก มีประมาณ 7,064 คน และประชากรกว่าร้อยละ 96 ของตำบลบางครก เป็นชาวมอญที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 4 (ธิตยา พูลเพ็ชร, ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2566)

ชุมชนบางลำภูแต่เดิมเคยมีชาวมอญอาศัยอยู่หนาแน่นแต่เมื่ออิทธิพลด้านความเจริญแผ่ขยายมาถึงในชุมชน ทำให้ชาวมอญบางลำภูส่วนใหญ่พากันอพยพครัวเรือนของตนออกไปอาศัยอยู่ที่บริเวณใกล้เคียง จนทำให้ชาวมอญบางลำภูในปัจจุบันเหลือประชากรในวัยเด็กน้อยมากที่สุดเมื่อเทียบกับประชากรในวัยอื่น โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนมีนักเรียนเพียงแค่นักเรียนที่เป็นนักเรียนชาวไทยเชื้อสายมอญหรือชาวมอญโดยกำเนิด ในขณะที่กำลังสำคัญในการอนุรักษ์ความเป็นชนชาติพันธุ์มอญจึงตกไปอยู่ภายใต้แรงผลักดันอันแรงกล้าของชาวมอญบางลำภูช่วงวัยกลางคนมากที่สุด จนทำให้ปัจจุบันเกิดกลุ่มอนุรักษ์ชาติพันธุ์มอญบางลำภูขึ้นมา และได้สร้างอัตลักษณ์กลุ่มชาติพันธุ์อย่างเข้มแข็ง เช่น กลุ่มสไบมอญบางลำภูที่ได้รวมกลุ่มกันนำผ้าสไบที่เกิดขึ้นจากฝีมือชาวมอญในพื้นที่มาปักลวดลายอย่างสวยงามอันแสดงถึงความเป็นชาวมอญที่น่าภาคภูมิใจ คือ ดอกลำพู หงส์ ดอกไม้หลากหลายชนิด สรรพสัตว์ที่พบในหนังสือพระธรรม เป็นต้น (ธิตยา พูลเพ็ชร, ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2566)

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ภาษาของชาวมอญบางลำภูพบว่า หลายคนสามารถพูดได้สองภาษา คือ ภาษาไทยมาตรฐาน และภาษามอญ ดังนั้นในการใช้ภาษาจะต้องมีการเลือกภาษา (Language choice) เพราะการเลือกภาษาเกิดกับบุคคลที่พูดได้มากกว่าหนึ่งภาษา เป็นการตัดสินใจที่จะใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งทีตนพูดได้ในการสื่อสาร (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548: 14) ชาวมอญบางลำภูจะเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารตามคู่สนทนาและสถานการณ์ ตัวอย่างเช่น ชาวมอญบางลำภูหรือชาวไทยเชื้อสายมอญมักจะเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานในสถานที่ราชการ และจะเลือกใช้ภาษามอญในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ การเลือกภาษา (Language choice) จึงเป็นการตัดสินใจใช้ภาษาหนึ่งในการสื่อสาร ซึ่งคนที่พูดได้

2 ภาษาจะต้องตัดสินใจว่าเมื่อใดจะใช้ภาษาหนึ่ง และเมื่อใดจะใช้อีกภาษาหนึ่ง การเลือกภาษาส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับหน้าที่ของแต่ละภาษา แนวทางการใช้ภาษา (Domain of language use) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557: 238) ปัจจัยด้านเรื่องที่พูด วัตถุประสงค์ของการสนทนา เวลาและสถานที่ ตลอดทั้งปัจจัยด้านสถานภาพและบทบาทของคู่สนทนา และระดับความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา (ดิฐ ศรีนราวัฒน์ และชลธิชา บำรุงรักษ์, 2558: 227) นอกจากนี้ขวามอญบางลำภูบางคนยังสามารถพูดภาษาที่ประสมคำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานและวรรณยุกต์ภาษามอญได้ ซึ่งแตกต่างจากทั้งภาษาไทยมาตรฐานและภาษามอญ ผู้วิจัยเคยพบลักษณะการใช้ภาษาแบบนี้ในกรณีที่ผู้พูดมีอายุน้อยกว่าผู้ฟัง และพบในงานทางการที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณีของขวามอญ

ประเด็นดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเกิดข้อสงสัยขึ้น กล่าวคือ การศึกษาทัศนคติต่อภาษาอย่างเดียวไม่เพียงพอ เพราะทัศนคติต่อภาษา (language attitude) เป็นความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่ผู้ใช้ภาษามีต่อภาษาใดภาษาหนึ่ง มีทั้งแง่บวกและแง่ลบซึ่งมีผลต่อการใช้ภาษา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557: 236) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาการเลือกภาษา (Language choice) ควบคู่ไปด้วยเพื่ออธิบายสถานภาพของภาษามอญในปัจจุบัน เมื่อพิจารณาถึงข้อจำกัดของงานวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยเห็นว่ามีความจำเป็นที่ต้องมีงานวิจัยใหม่ที่บันทึกทัศนคติและการเลือกใช้ภาษาทั้งของคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ เพราะทัศนคติและการเลือกใช้ภาษาอาจแตกต่างกันตามอายุของผู้พูด และตามการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมของภาษามอญ ถึงแม้ว่าขวามอญบางลำภูจะมีจำนวนไม่มากเท่าเดิมแต่เพราะภาษามอญเป็นภาษาที่สำคัญและเคยเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยในจังหวัดเพชรบุรีอย่างหนาแน่นมาก่อน

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษามักศึกษาภาษาที่อยู่ในภาวะถดถอยหรือภาวะวิกฤต ที่มีแนวโน้มหรืออาจกลายเป็นภาษาใกล้สูญหรือเป็นภาษาสูญ ส่วนใหญ่เป็นภาษาในกลุ่มชาติพันธุ์หรือภาษาถิ่น (พานหิมิงซิน และนาริรัตน์ วัฒนเวฬุ, 2565) ดังเช่นงานวิจัยของ อรประพิณ กิตติเวช จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และจุฑามณี อ่อนสุวรรณ (2560) ศึกษาภาษาไทยถิ่นกำแพงแสน อำนาจ ปึกษาสุข (2561) ศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสาน มธุรส คุ่มประสิทธิ์ (2562) ศึกษาภาษามอญที่ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี นันทนา วงษ์ไทย (2563) ศึกษาภาษามลายูปาตานี สุทธาทิพย์ อร่ามศักดิ์ (2565) ศึกษาภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์มอญและชาติพันธุ์ไทยทรงดำในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาษาเหล่านี้ล้วนเป็นภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์หรือชนกลุ่มน้อย และบางภาษาอยู่ในภาวะวิกฤติ เช่น ภาษามอญที่สุราษฎร์ธานี ซึ่งสุทธาทิพย์ อร่ามศักดิ์ (2565) เห็นว่า ภาษามอญมีแนวโน้มที่จะเกิดการสูญภาษาเนื่องจากการไม่มีการใช้ภาษาในคนรุ่นกลางและรุ่นเด็ก และปัจจัยส่งเสริมการดำรงภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์มอญก็มีจำกัด

นอกจากนี้ จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารพบว่า ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษามีหลายปัจจัย เช่น อายุ เพศ ถิ่นที่อยู่อาศัย อาชีพ การศึกษา เป็นต้น จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของขวามอญบางลำภูทำให้ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยด้านเพศไม่ทำให้เห็นถึงความแตกต่างของทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ปัจจัยด้านการศึกษาและอาชีพก็ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่มีอาชีพเกษตรกร ค้าขาย ประมง และสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา ในขณะที่ปัจจัยด้านอายุ ผู้วิจัยพบว่าผู้ใช้ภาษาที่มีอายุแตกต่างกันมีทัศนคติต่อภาษาและการเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงได้เลือกใช้ปัจจัยทางสังคม 1 ปัจจัย ได้แก่ อายุ เนื่องจากช่วงอายุที่แตกต่างกัน น่าจะส่งผลต่อทัศนคติทางภาษาและการเลือกใช้ภาษา ส่วนถิ่นที่อยู่อาศัยนั้นผู้วิจัยพิจารณาเลือกชุมชนที่มีกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในพื้นที่ และยังมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้คน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าบริเวณถิ่นที่อยู่อาศัยดังกล่าวน่าจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารของขวามอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ตามปัจจัยด้านอายุ

นอกจากนี้ จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อภาษาและการเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารพบว่า ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อทัศนคติต่อภาษาและการเลือกใช้ภาษา คือ อายุ เช่นงานวิจัยของอรประพิณ กิตติเวช จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และจุฑามณี อ่อนสุวรรณ (2560) นันทนา วงษ์ไทย (2563) สุทธาทิพย์ อร่ามศักดิ์ (2565) ฟานหมิงชิน และนารีรัตน์ วัฒนเวฬุ (2565) เช่นเดียวกับการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของชาวมอญบางลำภูทำให้ผู้วิจัยพบว่าผู้ที่ใช้ภาษาที่มีอายุแตกต่างกันมีทัศนคติต่อภาษาและการเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงได้เลือกใช้ปัจจัยทางสังคม 1 ปัจจัย ได้แก่ อายุ เนื่องจากช่วงอายุที่แตกต่างกัน น่าจะส่งผลต่อทัศนคติทางภาษาและการเลือกใช้ภาษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารของชาวมอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ตามปัจจัยด้านอายุ

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อภาษาไทยมาตรฐานและภาษามอญของชาวมอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ตามช่วงอายุ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเลือกภาษาของชาวมอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ตามช่วงอายุ

### วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อภาษา การเลือกภาษา ความเป็นมาของชาวมอญบางลำภู ภูมิหลังของพื้นที่ที่ศึกษา และลักษณะของภาษามอญ
2. การเลือกชุมชนที่เหมาะสมแก่การวิจัย ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากชุมชนชาวมอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ หมู่ 3 และหมู่ 4 ตำบลบางครก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ในพื้นที่ดังกล่าวเป็นชาวมอญกว่าร้อยละ 95 และยังใช้ภาษามอญสื่อสารในชีวิตประจำวัน
3. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาษาภาคสนาม และออกหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลกับสมาชิกกลุ่มสโบลมอญบางลำภู เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามการเลือกภาษาในการสื่อสารและการวัดทัศนคติต่อภาษา

แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย หมู่ที่อยู่อาศัย เพศ เชื้อสาย อายุ ชาติพันธุ์ของบิดา ชาติพันธุ์ของมารดา สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อภาษาไทยมาตรฐานและภาษามอญ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก แบบประเมินทัศนคติต่อภาษา เป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบ 5 ระดับความคิดเห็น ได้แก่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” “ค่อนข้างเห็นด้วย” “เห็นด้วยปานกลาง” “ค่อนข้างไม่เห็นด้วย” และ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” แบ่งคำถามออกเป็นข้อความบอกลักษณะที่มีความหมายเชิงบวกและเชิงลบ คำถามภาษาละ 10 ข้อ โดยข้อความบอกลักษณะที่มีความหมายเชิงบวก หมายถึง ข้อความที่เป็นคำถามแสดงลักษณะด้านบวกของแต่ละภาษา หากกลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” จะแสดงถึงทัศนคติทางบวกต่อภาษานั้น ส่วนข้อความบอกลักษณะที่มีความหมายเชิงลบ หมายถึง ข้อความที่เป็นคำถามแสดงลักษณะด้านลบของแต่ละภาษา หากกลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” จะแสดงถึงทัศนคติทางลบต่อภาษานั้น ๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับคำถามมาจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาทัศนคติต่อภาษาของยูทากะ โทมิโอกะ (2552) สมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ (2554) และวรรณะ ปัญบุตร (2561)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการเลือกภาษา แบ่งออกเป็น สถานที่และคู่สนทนา สถานที่ได้แก่ บ้าน ร้านค้า/ตลาดในหมู่บ้าน วัดในหมู่บ้าน โรงเรียน ร้านค้า/ตลาดนอกหมู่บ้าน โรงพยาบาลประจำอำเภอ ที่ว่าการอำเภอ ธนาคาร และสถานีตำรวจ ส่วนคู่สนทนาจะแตกต่างกันไปแต่ละสถานที่ เช่น สถานที่บ้าน ประกอบด้วย คู่สนทนา ปู่/ย่า ตา/ยาย พ่อ/แม่ พี่/น้อง คู่สมรส และลูก ในแบบสอบถามการเลือกภาษาจะให้กลุ่มตัวอย่างเลือกภาษาที่ใช้ในแต่ละสถานที่และคู่สนทนา กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกใช้ภาษาได้มากกว่า 1 ภาษาในแต่ละสถานการณ์ คำถามจากแบบสอบถามส่วนที่ 3 ผู้วิจัยปรับมาจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษา การเลือกภาษาของประพนธ์ จันทวิเทศ (2532) สุชาติา วัฒนะ (2549) ยูทาเกะ โทมิโอกะ (2552) สมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ (2554) และวรรณะ ปัญบุตร (2561)

**4. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง** ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างชาวอมญบางลำภูจำนวนทั้งหมด 60 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งเป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเจาะจงเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตรงกับที่ผู้วิจัยต้องการ โดยต้องมีถิ่นที่อยู่อาศัยจากทั้ง 2 หมู่ ได้แก่ หมู่ 3 และ หมู่ 4 ตำบลบางครก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี และแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยทางสังคมด้านอายุ ออกเป็น 3 ช่วงอายุ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรแบ่งตามปัจจัยทางสังคม

| อายุ (ปี)     | 40 - 50 | 60 - 70 | 80 - 90 |
|---------------|---------|---------|---------|
| ประชากร       |         |         |         |
| กลุ่มตัวอย่าง | 20      | 20      | 20      |

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้มีภูมิหลังคล้ายคลึงกัน ได้แก่ มีภูมิลำเนา และสถานที่เกิดในพื้นที่ที่ศึกษา ใช้ภาษามอญเป็นภาษาแม่ มีคู่สมรสเป็นชาวอมญหรือชาวไทยเชื้อสายมอญ ไม่เคยอพยพโยกย้ายไปอาศัยอยู่ที่อื่น และมีวุฒิการศึกษาไม่เกินระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

**5. การเก็บข้อมูล** ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามปัจจัยทางสังคมที่ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเขียนโครงร่างงานวิจัย เดือนมกราคม พ.ศ. 2566 ช่วงที่ 2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม ครั้งที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 และช่วงที่ 3 การเก็บข้อมูลภาคสนาม ครั้งที่ 2 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2566 มีวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้

5.1 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงการพูดคุยแลกเปลี่ยนวิถีชีวิตในชุมชนในแต่ละวัน การติดต่อสื่อสารกับบุคคลนอกพื้นที่ ฯลฯ หลังจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสาร กรณีกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่ไม่สามารถอ่านภาษาไทยได้ หรือสายตาวพร่ามัวในกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจะเป็นผู้ถามและกรอกข้อมูลให้

5.2 ประเด็นการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผ่านการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เช่น “ทำไมถึงคิดว่าการเรียนภาษาไทย/ภาษามอญเป็นการเสียเวลา” “อยากให้ลูกหลานเรียนภาษาอะไร” “คิดว่าคนที่พูดภาษาไทย/มอญมีลักษณะอย่างไร” “รู้สึกอย่างไรเวลาต้องพูดภาษามอญต่อหน้าคนแปลกหน้าหรือพูดในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย” ฯลฯ

**6. การวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้แก่

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติต่อภาษาจากการเลือกตอบคำถามปลายปิด ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเช่นเดียวกับงานของยูทาเกะ โทมิโอกะ (2552) โดยการนับความถี่และหาค่าเฉลี่ยรวมแบบร้อยละเพื่อพิจารณาว่ามีคนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างน้อยเพียงใด หลังจากนั้นจะแปลงตัวเลขเลือกเป็นคะแนน 1 ถึง 5 คะแนน ตาม “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” แบ่งตามความหมายเชิงบวกหรือตามความหมายเชิงลบของข้อความบอกลักษณะ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีทัศนคติดีมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีทัศนคติดีมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีทัศนคติดีปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีทัศนคติดีน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีทัศนคติดีน้อยที่สุด

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษา ผู้วิจัยจะคิดคำนวณค่าเฉลี่ยรวมแบบร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ละกลุ่ม และพิจารณาตามปัจจัยทางสังคมด้านอายุ

การคำนวณในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ในการวิเคราะห์ผลข้อมูล และพิสูจน์ค่าสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS 20.0 Anova กับตัวแปรปัจจัยทางสังคมด้านอายุ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่  $P < 0.05$

### 7. การสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยเชิงพรรณนา



ภาพที่ 1 สภาพพื้นที่โดยรอบของชุมชนชาวมอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

### ผลการวิจัย

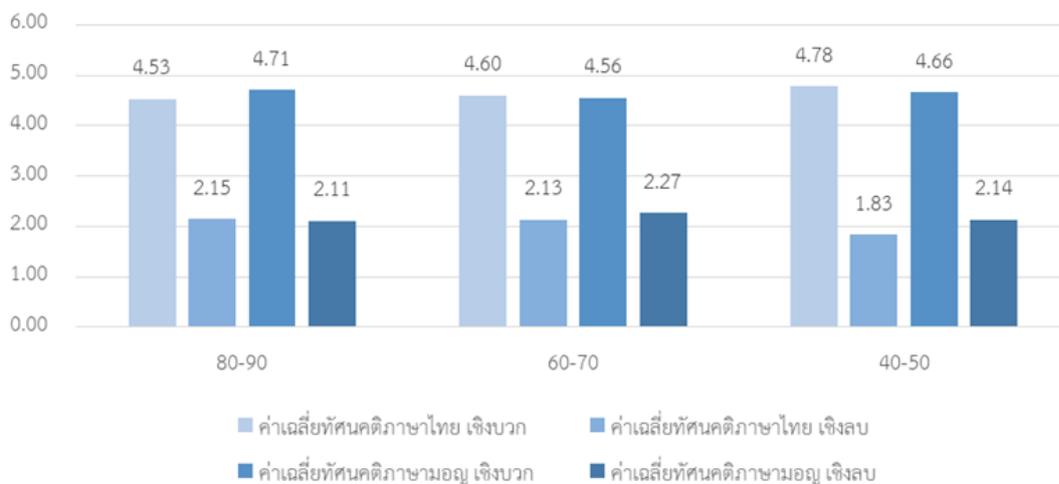
การศึกษาทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารของชาวมอญบางลำภู ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามให้เลือกตอบจำนวน 10 ข้อ แบ่งเป็นคำถามเชิงบวกและคำถามเชิงลบอย่างละ 5 ข้อ พิจารณาจากปัจจัยทางสังคม คือ อายุของกลุ่มตัวอย่างชาวมอญบางลำภู แบ่งออกเป็น 3 ช่วงอายุ ได้แก่ ช่วงอายุที่ 1 อายุระหว่าง 80 – 90 ปี (อายุมาก) ช่วงอายุที่ 2 อายุระหว่าง 60 – 70 ปี (อายุกลาง) และช่วงอายุที่ 3 อายุระหว่าง 40 - 50 ปี (อายุน้อย) ผลการวิจัยสามารถแบ่งเป็นประเด็นได้ ดังต่อไปนี้

#### 1. ทัศนคติต่อภาษาของชาวมอญบางลำภู

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ช่วงอายุ มีทัศนคติทางบวกต่อภาษาไทยมาตรฐานและภาษามอญ พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับคำถามเชิงบวก (ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.00) และไม่เห็นด้วยกับคำถามเชิงลบ (ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.00) ค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อภาษาจากคำถามเชิงบวกของภาษาไทยมาตรฐาน ช่วงอายุ 40-50 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.78 และค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อภาษาจากคำถามเชิงบวกของภาษามอญ ช่วงอายุ 80-90 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.71 ตามลำดับ เมื่อ

พิจารณาค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อภาษาจากคำถามเชิงลบจะพบว่ามีค่าเฉลี่ยไม่เกิน 3.00 และใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย 2.00 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยกับคำถามเชิงลบซึ่งหมายถึงกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทางบวกต่อภาษานั้น ๆ ค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อภาษาจากคำถามเชิงลบที่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ภาษาไทยมาตรฐาน ช่วงอายุ 40-50 ปี มีค่าเฉลี่ย 1.83 รองลงมาคือ ภาษามอญ ช่วงอายุ 80-90 ปี มีค่าเฉลี่ย 2.11 พิจารณาค่าเฉลี่ยรวมทัศนคติต่อภาษาไทยมาตรฐานและภาษามอญของกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถามให้เลือกตอบได้ ดังภาพที่ 2

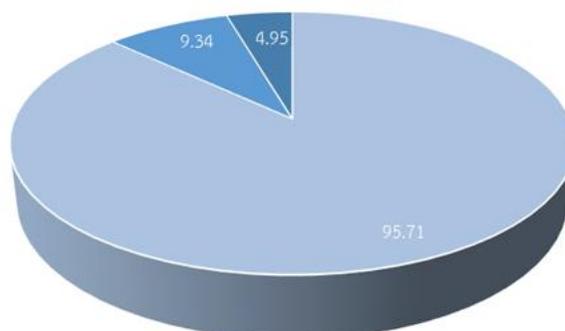
ค่าเฉลี่ยรวมทัศนคติต่อภาษาไทยมาตรฐาน และภาษามอญ  
ของกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถาม



ภาพที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยรวมทัศนคติต่อภาษาไทยมาตรฐาน และภาษามอญกลุ่มของกลุ่มตัวอย่าง จากแบบสอบถาม

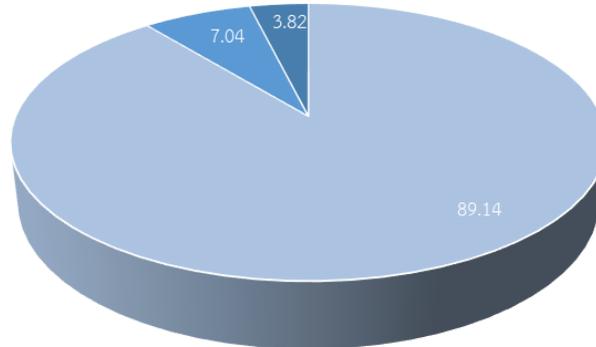
## 2. การเลือกภาษาของชาวมอญบางลำภู

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุระหว่าง 40 - 50 ปี เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.71 รองลงมาคือ ภาษามอญ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 9.34 ตามลำดับ และเลือกใช้ภาษามอญปนภาษาไทยมาตรฐานน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.95 รายละเอียดดังภาพที่ 3



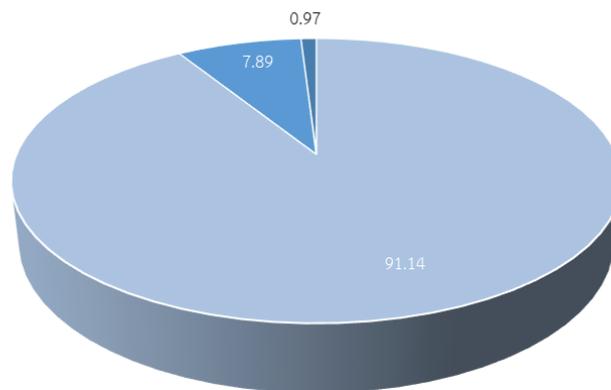
ภาพที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละการเลือกภาษาของกลุ่มตัวอย่างอายุ 40 - 50 ปี

กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุระหว่าง 60 - 70 ปี เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.14 รองลงมาคือ ภาษามอญ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 7.04 ตามลำดับ และเลือกใช้ภาษามอญปนภาษาไทยมาตรฐานน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.82 รายละเอียดดังภาพที่ 4



ภาพที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละการเลือกภาษาของกลุ่มตัวอย่างอายุ 60 - 70 ปี

กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุระหว่าง 80 - 90 ปี เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.14 รองลงมาคือ ภาษามอญ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 7.89 ตามลำดับ และเลือกใช้ภาษามอญปนภาษาไทยมาตรฐานน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 0.97 รายละเอียดดังภาพที่ 5



ภาพที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละการเลือกภาษาของกลุ่มตัวอย่างอายุ 80 - 90 ปี

### การอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยเรื่องทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารของชาวมอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ไว้ 2 ข้อ ได้แก่ 1) ปัจจัยทางสังคมด้านอายุมีผลต่อค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อภาษา กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุระหว่าง 80 - 90 ปี มีค่าเฉลี่ยทัศนคติเชิงบวกต่อภาษามอญมอญสูงสุด และ 2) ปัจจัยทางสังคมด้านอายุมีผลต่อค่าเฉลี่ยการเลือกภาษาในการสื่อสาร กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 40 - 50 ปี มีค่าเฉลี่ยการเลือกภาษาไทยมาตรฐานสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างช่วงอายุอื่น ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

**ประการแรก** ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยทางสังคมด้านอายุมีผลต่อค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อภาษา กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุระหว่าง 80 - 90 ปี มีค่าเฉลี่ยทัศนคติเชิงบวกต่อภาษามอญสูงสุด ค่าเฉลี่ย 4.71

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มชาวมอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ช่วงอายุ 40-50 ปี และ 60-70 ปี มีค่าเฉลี่ยทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาไทยมาตรฐานสูงกว่าภาษามอญ ในขณะที่ช่วงอายุ 80-90 ปี มีค่าเฉลี่ยทัศนคติเชิงบวกต่อภาษามอญสูงกว่าภาษาไทยมาตรฐาน แม้ว่าค่าเฉลี่ยทัศนคติเชิงบวกต่อภาษามอญของกลุ่มช่วงอายุ 40-50 ปี และ 60-70 ปี จะมีลำดับรองจากภาษาไทยมาตรฐาน แต่ค่าเฉลี่ยยังคงอยู่ในระดับมากที่สุด คือ 4.66 และ 4.56 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าภาษามอญยังคงมีคุณค่าทางอัตลักษณ์ ในฐานะเป็นภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ผู้พูดยังคงภาคภูมิใจและเห็นความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Fishman (1991) (อ้างถึงใน จันทิมา อังคพิณชกิจ, 2558: 123-149) ที่ชื่อว่า “ทัศนคติทางบวกต่อภาษาชนกลุ่มน้อยเป็นปัจจัยสำคัญในการคงอยู่ของภาษา” แม้ว่าบทบาทการสื่อสารจริงในชีวิตประจำวันจะถูกแทนที่ด้วยภาษาไทยมาตรฐาน

**ประการที่สอง** ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ปัจจัยทางสังคมด้านอายุมีผลต่อค่าเฉลี่ยการเลือกภาษาในการสื่อสาร คือ กลุ่มตัวอย่างที่เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานสูงสุด คือ กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุระหว่าง 40 - 50 ปี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.71 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุระหว่าง 80 - 90 ปี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.14 และกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุระหว่าง 60 - 70 ปี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.14 กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุระหว่าง 40 - 50 ปี มีค่าเฉลี่ยการเลือกภาษามอญสูงสุด ค่าเฉลี่ยร้อยละ 9.34 กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุระหว่าง 80 - 90 ปี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 7.89 และกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุระหว่าง 60 - 70 ปี ค่าเฉลี่ยร้อยละ 7.04 ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการเลือกภาษามอญ ของผู้พูดภาษามอญ ในชุมชนบางขันหมาก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ของ พัชรา อัมพวานนท์ (2551) และพิมพ์ชนา พาณิชกุล (2554) ที่ผลการวิจัยระบุว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากจะเลือกใช้ภาษามอญมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย กล่าวคือ ยิ่งกลุ่มตัวอย่างมีอายุมากขึ้นเท่าใด ค่าเฉลี่ยการเลือกภาษามอญก็จะมากขึ้นตามไปด้วย

การศึกษาทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารจึงเป็นการศึกษาที่สำคัญ เพราะสามารถเป็นเครื่องทำนายอนาคตของภาษาในชุมชนนั้น ๆ ได้ว่าอยู่ในสถานะเช่นไร จากการศึกษาทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารของชาวมอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยพิจารณาว่าภาษามอญกำลังอยู่ในสถานะการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (Change in progress) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557: 57) สังเกตได้จากการเลือกภาษาในการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ช่วงอายุที่แตกต่างกัน การเลือกภาษาของชาวมอญบางลำภูช่วงอายุมากเปรียบเสมือนการใช้ภาษาของอดีต การเลือกภาษาของชาวมอญบางลำภูช่วงอายุกลางเปรียบเสมือนการใช้ภาษาของปัจจุบัน และการเลือกภาษาของชาวมอญบางลำภูช่วงอายุน้อยเปรียบเสมือนการใช้ภาษาของอนาคต



ภาพที่ 2 ภาพขณะผู้วิจัยสัมภาษณ์และลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม

## สรุปองค์ความรู้

จากการศึกษาทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารของชาวมอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. สิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญที่แสดงถึงวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนไทยก็คือ ภาษามอญ ซึ่งในอดีตชาวมอญสามารถรักษาเอกลักษณ์ดังกล่าวไว้ได้อย่างดี เนื่องจากการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มและค่อนข้างโดดเดี่ยวจากสังคมภายนอก ต่อมาเมื่อต้องติดต่อกับสังคมภายนอกและผลจากการปฏิรูปทางการศึกษาทำให้ต้องใช้ภาษาไทยมากขึ้น และภาษามอญก็ค่อย ๆ เสื่อมไปจนมอญบางกลุ่มในปัจจุบันไม่สามารถพูดและเขียนภาษามอญได้

2. สิ่งที่สะท้อนความเป็นชุมชนมอญบ้านบางลำภูที่ชัดเจนสิ่งหนึ่งคือ คนรุ่นอายุ 40-50 ปี มีค่าเฉลี่ยในการเลือกภาษามอญมากที่สุด เนื่องจากยังคงอยู่ในวัยทำงานและมีปฏิสัมพันธ์กับเครือข่ายหรือชุมชนใกล้เคียง จึงใช้ภาษามอญเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางสังคม ส่วนช่วงอายุ 60-70 ปี และ 80-90 ปี เลือกใช้มอญลำดับรองลงมา อาจเนื่องจากความถดถอยของเครือข่ายการใช้ภาษามอญในสังคม การปรับตัวให้เข้ากับระบบราชการและการสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ที่ใช้ภาษาไทยมากขึ้น อีกทั้งผู้สูงอายุอาจมองว่าภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน

3. งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ภาษามอญในชุมชนบางลำภูยังคงมีคุณค่าทางอัตลักษณ์และได้รับการยกย่องเชิงทัศนคติ แต่บทบาทในเชิงการสื่อสารจริงลดลงต่อภาษาไทยมาตรฐาน การคงอยู่ของภาษามอญจึงอยู่ในลักษณะ “ภาษาเชิงสัญลักษณ์” มากกว่าภาษาเพื่อการสื่อสาร หากไม่มีการส่งเสริมอาจนำไปสู่การหดตัวของพื้นที่การใช้ภาษามอญในอนาคต การกำหนดนโยบายและมาตรการธำรงภาษามอญควรเน้นการใช้จริงในชีวิตประจำวัน ควบคู่กับการสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ เพื่อให้ภาษามอญไม่ใช่เพียงมรดกทางวัฒนธรรม แต่ยังเป็นภาษาที่มีชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน โดยอาจกำหนดเป็นนโยบายทางการศึกษาในโรงเรียนหรือชุมชน เช่น กำหนดไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษาให้นักเรียนในชุมชนได้เรียนภาษามอญ หรือสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามวิถีไทยมอญ

## ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อค้นพบและข้อสังเกตที่ได้นำเสนองานวิจัยเรื่องทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารของชาวมอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยละเอียดแล้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาและการวิจัยในอนาคต ดังนี้

1. การศึกษาและเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยทางสังคมนอกจากอายุ เช่น ชนชั้นทางสังคม อาชีพ ทรัพย์สินสมบัติ และถิ่นที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน ฯลฯ กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้มีทัศนคติทางบวกต่อทั้งสองภาษาอาจเนื่องจากอาศัยอยู่ที่บริเวณพื้นที่ในชุมชนที่มีการรวมกลุ่มกันของชาวมอญบางลำภูอย่างหนาแน่น เพราะฉะนั้นเพื่อเข้าใจทัศนคติและการเลือกภาษาในการสื่อสารของชาวมอญบางลำภูอย่างกว้างขวาง ควรจะศึกษาชาวมอญบางลำภูที่มีปัจจัยทางสังคมต่างจากกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ด้วย

2. ในการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยควบคุมกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเห็นว่านอกจากศึกษาแนวโน้มทั่วไป ยังควรศึกษาการใช้ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันด้วย เพื่อเข้าใจการใช้ภาษาของชาวมอญบางลำภูอย่างลึกซึ้ง เพราะงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นแนวโน้มทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารของชาวมอญบางลำภูเพียงกลุ่มตัวอย่างหนึ่งจากประชากรในพื้นที่ ยังไม่สามารถอธิบายได้ว่า กรณีของชาวมอญบางลำภูที่เลือกใช้ภาษามากกว่าสองภาษาในแวดวงเดียว จะสลับการใช้ภาษาอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้สลับภาษา ทัศนคติ และพฤติกรรมนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างไร เป็นต้น

3. การศึกษาเรื่องทัศนคติต่อภาษาอาจขยายขอบเขตของงานวิจัย โดยตั้งกลุ่มตัวอย่างเป็นชาวมอญที่อาศัยอยู่ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย เช่น ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และศึกษาทัศนคติต่อภาษามอญภาคเหนือ ภาคกลาง และ

ภาคใต้ ฯลฯ ซึ่งไม่ได้จำกัดทัศนคติต่อภาษามอญถิ่นที่เป็นภาษาแม่ของกลุ่มตัวอย่าง แต่ศึกษาทัศนคติต่อภาษาของชาวมอญในท้องถิ่นต่าง ๆ ต่อภาษามอญ นอกจากจะมีประโยชน์ในการให้เห็นสถานภาพของภาษามอญในปัจจุบันยังแสดงให้เห็นทัศนคติของชาวมอญต่อภาษามอญอย่างลึกซึ้งได้ด้วย เพราะการเปรียบเทียบทัศนคติของคนในภูมิภาคต่าง ๆ หรือการเปรียบเทียบระหว่างทัศนคติต่อภาษามอญถิ่นต่าง ๆ แสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของชาวมอญได้ เช่น การเปรียบเทียบทัศนคติต่อภาษามอญของชาวมอญพื้นที่ในท้องถิ่นแต่ละภูมิภาคอื่น ๆ จะช่วยให้เห็นว่าทัศนคติในฐานะเจ้าของภาษาและทัศนคติของคนในภูมิภาคอื่น ๆ มีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และปัจจัยใดที่ทำให้เหมือนหรือต่างกัน เป็นต้น

4. จากการศึกษาวิจัยทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารของชาวมอญบางลำภู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ช่างต้น ผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรศึกษาทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสารของชาวมอญท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาคที่ทำงานอยู่ในภูมิภาคอื่นหรือในพื้นที่อื่นที่ไม่ใช่พื้นที่ที่มีชาวมอญอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น หรือควรศึกษาชาวมอญที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 8 - 15 ปี สำหรับกลุ่มนักเรียน เพื่อการศึกษาข้อมูลภาษามอญเกี่ยวกับทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาในการสื่อสาร

## เอกสารอ้างอิง

- จันทิมา อังคพณิชกิจ. (2558). ภาษาศาสตร์สารคดีกับการสืบสานภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไทยไซ่ง์/ไทดำ. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 14(1): 123-149.
- ดิยู ศรีนราววัฒน์ และชลธิชา บำรุงรักษ์. (2558). *ภาษาและภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โทมิโอะกะ, ยูทาเกะ. (2552). *ทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาของคนไทยอีสานที่มีอายุต่างกัน*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนา วงษ์ไทย. (2563). ทัศนคติทางอ้อมของกลุ่มชาติพันธุ์มลายูปาตานีต่อผู้พูดภาษามลายูปาตานี และผู้พูดภาษาไทยมาตรฐาน. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 12(2): 98 - 120.
- พัชรา อัมพวานนท์. (2551). *การอ้างและการเปลี่ยนแปลงภาษาในชุมชนมอญ กรณีศึกษาชุมชนบางขันหมาก ตำบลบางขันหมาก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิมพ์ชนา พาณิชกุล. (2554). *การเลือกภาษาและการอ้างภาษาของคนไทยเชื้อสายมอญบางขันหมาก จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฟานหมิงซิน และนารีรัตน์ วัฒนเวฬุ. (2565). ทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา. *วารสารภาษา ศาสตร์ และวัฒนธรรม*, 11(1): 101-125.
- มธุรส คุ่มประสิทธิ์. (2562). การศึกษาสถานภาพทางภาษาของภาษามอญที่ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ)*, 12(4): 705-722.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2557). *พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- วรรณะ ปัญบุตร. (2561). การเลือกภาษาของชาวผู้ไทอำเภอคำม่วงและอำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ)*, 11(3): 1747-1766.
- สมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ. (2554). *การใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาและการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย*. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุทธาทิพย์ อร่ามศักดิ์. (2565). การเลือกภาษาและการอ้างภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์มอญและชาติพันธุ์ไทยทรงดำในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 14(2): 51-79.

- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2549). สถานการณ์ทางภาษาในสังคมไทยกับความหลากหลายทางชาติพันธุ์. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 25(2): 5-17.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2548). *ภาษาในสังคมไทย: ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรประพิน กิตติเวช จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และจุฑามณี อ่อนสุวรรณ. (2560). ปัจจัยทางสังคมและทัศนคติของชาวกำแพงแสนต่อภาษาไทยถิ่นของตน. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ)*, 10(2): 1785-1802.
- อำนาจ ปักษาสุข. (2561). ทัศนคติทางภาษาของวัยรุ่นไทยที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน. *วารสารสหศาสตร์*, 18(2): 65-87.